

нання роботи. Крім того, постійне оновлення тематики, пристосування тем під конкретну базу практики є своєрідним способом унеможливлення несамостійної підготовки магістерських дипломних робіт. Необхідно також підкреслити, що тематика дипломних робіт на юридичному факультеті формується з урахуванням загальноуніверситетських підходів щодо посилення в них дослідницької складової, що набуло особливого значення із набуттям ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» статусу самоврядного (автономного) дослідницького національного університету на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2010 р. № 76.

Таким чином, юридичний факультет докладає значних зусиль для того, щоб кожен випускник реалізував свій величезний потенціал, отриманий в університеті, в тому числі під час проходження переддипломної практики та написання на її основі магістерської дипломної роботи. Такий підхід дозволяє сприяти працевлаштуванню наших студентів у різноманітних сферах — на підприємствах різних форм власності, в державних установах та організаціях, правоохоронних органах, податковій та митній службах, нотаріаті, вищих навчальних закладах різних рівнів акредитації, науково-дослідних установах та ін. А це в сучасних соціально-економічних умовах є головним прагненням будь-якого факультету чи університету.

Остапович В. М., асистент
кафедри теорії та історії держави і права

ВИКОРИСТАННЯ ПЕРШОДЖЕРЕЛ, ЯК ВАЖЛИВА НАУКОВА СКЛАДОВА ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПРАВознавства

Кафедра теорії та історії держави і права юридичного факультету ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» забезпечує викладання навчальної дисципліни «Правознавство» для студентів економічних спеціальностей.

Відповідно до «Робочої навчальної програми з дисципліни «Правознавство» для студентів економічних спеціальностей усіх форм навчання» метою дисципліни є опанування студентами основами знань з теорії держави і права та провідних галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного, фінансового, банківського, трудового, міжнародного, екологічного, земельного та аграрного; засвоєння методів правового регулювання економіки; з'ясування засад юридичного забезпечення підприємницької й господарської діяльності, порядку вирішення адміністративних, цивільних, кримінальних справ, механізму захисту прав і свобод людини і громадянина.

Завданням дисципліни є формування правової свідомості та правової культури студентської молоді, надання допомоги студентам в з'ясуванні прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, правового забезпечення створення основ громадянського суспільства, демократичної держави соціально-правового спрямування, правових засад функціонування економіки.

Професійна спрямованість курсу полягає в тому, що «Правознавство», як навчальна дисципліна виступає інтегративним курсом, в якому оволодіння нормативним матеріалом дозволяє отримати комплекс знань матеріального і процесуального права, вмій і навичок в застосуванні його норм для забезпечення функціонування економіки.

У процесі вивчення дисципліни студенти використовують підручники підготовлені викладачами кафедри:

- Правознавство: Підручник (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України). — К.: КНЕУ, 2003. — 48,76 друк. арк. (Шульженко Ф. П., Опришко І. В., Постульга В. Є. та ін.).

- Правознавство: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисципліни. — К.: КНЕУ, 2004. — 14,63 друк. арк. (Опришко В. Ф., Шульженко Ф. П., Кришевич О. В., Постульга В. Є.).

Однак в Україні, особливо протягом останніх 15 років, відповідними органами державної влади приймається досить велика, у порівнянні з іншими країнами, кількість нових нормативно-правових актів, постійно вносяться зміни та доповнення до чинних.

Щороку в нашій країні приймаються більше 200 нових законів, близько 1400 указів Президента, майже 1500 нових постанов уряду, кілька тисяч підзаконних актів центральних органів влади, з яких тільки 1000, в середньому, щорічно реєструється в Міністерстві юстиції України.

Проблематиці прийняття великої кількості нормативно-правових актів присвячена стаття кандидата юридичних наук, заступника Міністра юстиції України, заслуженого юриста України

Л. М. Горбунової «Правова культура як умова ефективного розвитку законодавства»¹, у якій автор зазначає, що «за час своєї діяльності Верховна Рада прийняла понад 3200 законів, 17 Кодексів. Постійна зміна прийнятих законів свідчить про неналежний професіоналізм парламенту. Деякі прийняті закони є формальними і непотрібними вже в момент їх прийняття ... Для порівняння... Парламент Фінляндії щорічно приймає 20 законів, реалізація яких не потребує підзаконних актів».

Все це призводить до того, що підручники з «Правознавства» дуже швидко стають застарілими, містять інформацію, яка на момент вивчення дисципліни вже є неактуальною.

Враховуючи вищезазначене на мою думку досить важливою складовою вивчення студентами навчальної дисципліни «Правознавство» є саме робота з джерелами права. Основним джерелом права в Україні є нормативно-правовий акт.

Нормативно-правовий акт — офіційний акт-документ, ухвалений уповноваженими суб'єктами нормотворчості у визначеній формі і порядку, який встановлює (змінює, доповнює, скасовує) правові норми з метою регулювання суспільних відносин.²

Згідно Указу Президента України «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» від 10 червня 1997 року №503/97³ закони України, інші акти Верховної Ради України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України не пізніше як у п'ятнадцятиденний строк після їх прийняття у встановленому порядку і підписання підлягають оприлюдненню державною мовою в офіційних друкованих виданнях.

Офіційними друкованими виданнями є:

- «Офіційний вісник України»;
- газета «Урядовий кур'єр».

Офіційними друкованими виданнями, в яких здійснюється офіційне оприлюднення законів та інших актів Верховної Ради України, є також газета «Голос України», «Відомості Верховної Ради України».

Крім цього, офіційним друкованим виданням, у якому здійснюється офіційне оприлюднення законів, актів Президента України, є інформаційний бюлетень «Офіційний вісник Президента України».

---

1 Горбунова Л. М. Правова культура як умова ефективного розвитку законодавства // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2010. — №9 — С. 9—17.

2 Скаун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник: 2-ге вид. — К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. — 520 с.

3 Указ Президента України від 10 червня 1997 р № 503/97. «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» // Офіційний вісник України — 1997. — № 24. — С. 11, код акту 1031/1997

Однак для студентів найбільш ефективною та доступною є робота з нормативно-правовими актами розміщеними у всесвітній мережі Інтернет. Такими електронними ресурсами є сайти Верховної Ради України¹, Президента України². Студентам економічних спеціальностей в процесі вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» з врахуванням їх напряму підготовки в університеті доцільно також використовувати такі електронні ресурси, як правові системи, які в більшості містять тексти всіх редакцій документів, включають довідкову інформацію, аналітичні статті та коментарі, судову практику, здатні за запитом підібрати документи, що роз'яснюють конкретну норму закону і правил її застосування. До таких електронних ресурсів можна віднести «Правові системи НаУ»³ та «Система ЛІГА:ЗАКОН»⁴.

«Правові системи НаУ» є високотехнологічним інформаційно-пошуковим комплексом, що поєднує бази даних нормативно-правових актів, судових рішень, консультацій, довідників, перекладів англійською та російською мовами та містять понад 5 000 000 документів. «Правові системи НаУ» — це інноваційне програмне забезпечення, що завдяки своїм високим технологічним якостям, актуальності на надійності інформації, а також зручному та зрозумілому інтерфейсу займає провідне місце на ринку комп'ютерних технологій.

«Система ЛІГА:ЗАКОН» має понад 700 тисяч документів — весь спектр правової інформації (нормативні акти і проекти, судова практика, аналітика, періодичні видання, коментовані кодекси, довідники та ін.). Інформація надходить на основі більш ніж 100 прямих договорів з органами влади. Документи системи перевірені Міністерством юстиції при внесенні до ЄДРНПА України. Унікальні функціональні розробки (зворотні зв'язки в документах, всі редакції документа на дату і т. п.).

Отже на мою думку використання першоджерел, є важливою науковою складовою вивчення студентами економічних спеціальностей «Правознавства», а використання електронних ресурсів, зокрема правових систем є інноваційною технологією розвитку навчального процесу.

---

1 Головна сторінка сайту «Законодавство України». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

2 Президент України Віктор Янукович. Офіційне інтернет-представництво [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/>

3 Правові системи НаУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nau.ua/index.php?page=about>

4 Система ЛІГА:ЗАКОН [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://products.-ligazakon.ua/faq/2.htm?line=faq2>